

Posudek na soutěžní práci

KAŽDODENNÍ ŽIVOT JIHOČESKÝCH RAŠELINÁŘŮ (PŘÍSPĚVEK K ENVIRONMENTÁLNÍM DĚJINÁM PRVNÍ POLOVINY 20. STOLETÍ)

Autor: Karel Petrášek

Autor předkládá zajímavou práci věnovanou na první pohled okrajovému tématu role a významu rašeliny, resp. jihočeských rašelinišť, pro lokální komunitu. Rašeliniště představují neuvěřitelně interpretačně pestrý předmět historického bádání, v němž se protíná hned několik badatelských perspektiv (jak ostatně velmi zdařile konstatuje také samotný autor): kromě environmentálních dějin se jedná o hospodářskou perspektivu a do hry mohou historici snadno zapojit také etnické aspekty či sociální dějiny.

Je škoda, že se autor po prvotním představení tématu vzdává jednoho z klíčových aspektů environmentálních dějin a přesouvá těžiště své práce k hospodářským dějinám rašelinišť a jejich využití. Těžba rašeliny je ve vodohospodářském režimu považována v dlouhodobém horizontu za jedno z nejzávažnějších porušení místní rovnováhy s významnými důsledky pro místní komunity. Existuje ostatně jen velmi málo českých příkladů environmentálních dějin, které se staly téměř až typickými příklady úzké provázanosti místních komunit s místními přírodními podmínkami; John McNeill však do této oblasti řadí právě i raně novověkou a moderní těžbu rašeliny na Šumavě a proměny jak místních komunit, tak přírody, k nimž tyto změny po roce 1640 vedly (J.R. McNeill, *Something New Under the Sun*, 2000).

Rašeliniště využívali místní lidé ve sledované oblasti jako úkryt i zdroj ekonomického zisku. Rašelina jako komodita se nikdy nerozšířila tak jako další přírodní zdroje, k čemuž, jak velmi správně poukazuje autor, nebyly v dané oblasti dostatečné podmínky (například na rozdíl od nejznámějších oblastí „těžby“ rašeliny v Nizozemí). Nedostatečný rozvoj těžby této komodity proto přičítá na vrub jak přírodním podmínkám, tak nedostatečné dopravní infrastruktuře a v neposlední řadě také nerentabilitě a odtud také nezájmu o další hospodářské využití. Tento interpretační závěr se opírá o představené prameny i metody.

K největším kladům práce patří bezesporu to, že se autor soustředil především na archivní prameny týkající se rašelinišť a šíře jeho archivního záběru je impozantní. Při rozšíření záběru sekundární literatury by práce získala také potřebnou metodickou oporu. Bohužel zamrzí překlepy či špatné přepisy cizích jmen, pestrá obrazová příloha však tyto nedostatky více než zdařile kompenzuje. Autor v celé své práci velmi zdařile hledá a nachází hlavní badatelské problémy spjaté s interpretací obdobných environmentálních fenoménů, které dosud zůstávají v rámci českých dějin spíše výjimkou. Z tohoto důvodu si práce bezesporu zaslouží bližší pozornost.

V Praze dne 18.3.2020

Doubavka
Ošárek